

Nr 301.

Av herr **Jonsson** i Skedsbygd m. fl., om en allsidig utredning av trädgårdsodlingens problem.

Under det andra världskriget genomgick den svenska trädgårdsodlingen en mycket omfattande expansion. Denna expansion omfattade alla grenar inom näringen i fråga. Även under tiden efter krigets slut har denna utveckling fortsatt. Som belägg för detta kunna vi hänvisa till bland annat de mycket omfattande nyanläggningarna av fruktodlingar i södra Sverige. Även odlingen av bär och grönsaker har undan för undan utvidgats. Under krigsåren, då vårt land i större eller mindre utsträckning var avspärrat från handelsförbindelser med utlandet, kunde trädgårdsodlingen finna en jämn avsättning för sina produkter. På grund av den inbördes konkurrensen mellan företagarna inom trädgårdsodlingen hölls prissättningen på dess produkter vid en normal nivå.

Medan förhållandena således tidigare voro relativt gynnsamma för trädgårdsodlingen har under den senaste tiden en försämring inträtt. Den fri-listning, som genomförts inom utrikeshandeln, har haft ogynnsamma inverknin-gar på näringen. Det har på grund av importen av utländska trädgårdsprodukter, framför allt frukt, uppstått svårigheter att finna avsättning för de inhemska produkterna. Vi vilja erinra om läget på fruktmarknaden förra hösten, då stora mängder frukt inte kunde vinna avsättning. Situationen har inte lättat sedan i höstas. Flera gånger under vinterns lopp ha betydande mängder inte bara inhemsk utan även importerad frukt måst forslas ut till soptipparna enbart i Stockholm, därför att det varit omöjligt att finna köpare. Detta kan knappast anses vara en rationell hushållning eller förenligt med sunda ekonomiska principer. Det förorsakar de inhemska trädgårdsodlarna stora förluster och innebär också en misshushållning med våra tillgångar av främmande valutor.

För att visa hur importen under senare tid har ökat återge vi här några siffror, som belysa utvecklingen sedan det andra världskrigets början. År 1939 importerades till Sverige tomater för ett värde av 1 432 000 kr. Under de första elva månaderna av år 1950 uppgick importen av tomater till ett värde av 2 950 000 kr. (Uppgifter om importens storlek och värde under december 1950 finnas ännu inte tillgängliga.) Motsvarande siffror för värdet av importen av gurkor utgöra 310 000 kr. resp. 1 097 000 kr., för lök 483 000 kr. resp. 2 148 000 kr., för blomkål 534 000 kr. resp. 2 361 000 kr., för äpplen 8 094 000 kr. resp. 13 089 000 kr. och för vindruvor 3 963 000 kr. resp. 7 401 000 kr. Tullskyddet för trädgårdsprodukterna har med undantag för skyddet för blommor genom penningvärdets starka fall blivit mer eller mindre illusoriskt. Genom internationella överenskommelser rörande

utrikeshandeln, till vilka Sverige anslutit sig, ha vidare tullsatser ned-satts eller borttagits för vissa perioder under året. Sålunda har den tidi-gare under februari—juni utgående tullen på äpplen borttagits.

Vi ha givetvis ingenting att invända mot en import av trädgårdsproduk-ter under de tider av året, då en sådan är behöflig, men vända oss bestämt emot den nu pågående okynnesimporten.

Den stora ökningen av importen av trädgårdsprodukter har nämligen pressat ned priserna på vår egen inhemska trädgårdsodlings produkter. Samtidigt härmed ha produktionskostnaderna inom näringen väsentligt stegrats. Den största omkostnadsposten utgör arbetslönerna. Dessa ha se-dan andra världskrigets början mer än fördubblats. Medan timlönen för arbetare över 18 år uppgick till 91 öre år 1939 utgjorde den för år 1950 1,94 kr. För innevarande år är en icke obetydlig höjning att förutse; tim-lönen kommer med säkerhet att stiga till åtskilligt över 2 kr. Den näst största omkostnadsposten utgör utgifter för bränsle. Beträffande dessa vilja vi erinra om att priset på en hl koks år 1939 utgjorde cirka 2 kr., medan den nu kostar 6 kr., alltså en tredubbling. Man kan vidare konstatera, att även övriga omkostnader för trädgårdsodlingen stigit i höjden.

Det försämrade ekonomiska utbytet inom trädgårdsodlingen har skapat oro för framtiden bland dess utövare. Trädgårdsodlingen inom vårt land står mycket högt, och dess värde för folkhushållet är mycket betydande. Produktionen av trädgårdsprodukter representerade år 1947 ett värde av 372 810 000 kr. Hela det svenska jordbrukets produktion samma år repre-senterade ett värde av 1 449 000 000 kr. Trädgårdsodlingens produktion uppgick således till ungefär en fjärdedel av jordbrukets produktion, vilket till fullo visar dess stora betydelse för folkhushållet. Antalet inom nä-ringen sysselsatta personer utgjorde enligt siffrorna från folkräkningen 1945 drygt 23 000 personer. Av dessa voro 6 500 företagare och 16 700 an-ställda. Värdet av produktionen per sysselsatt person är således högst be-tydande. Det må också erinras om det stora värde trädgårdsodlingens pro-duktion äger ur beredskapssynpunkt. I händelse av avspärning utgöra dess produkter ett ovärderligt tillskott till folkförsörjningen.

Det kan därför icke ligga i landets intresse, att trädgårdsodlingen tvingas tillbaka i sin utveckling. Såväl ur samhällsekonomiska synpunkter som speciella beredskapssynpunkter framstår det som nödvändigt att vår sven-ska trädgårdsodling kan bevaras vid sin nuvarande höga standard. Tyvärr äro utsikterna härför för närvarande icke ljusa. Det försämrade ekono-miska utbytet av trädgårdsodlingen skapar bekymmer och oro bland dess utövare. Det skulle vara olyckligt om många trädgårdsanläggningar eller fruktodlingar tvingades lägga ner sin verksamhet. Det måste enligt vår mening vara ett hela samhällets intresse att förhindra en sådan utveckling. Trädgårdsodlingen bör få det stöd av statsmakterna, som kan anses lämp-ligt och leda till ett gott resultat.

På grund av de många osäkra och svårbedömbara faktorer, som påverka trädgårdsodlingens verksamhet, anse vi oss icke här kunna föreslå några bestämda åtgärder till stöd för trädgårdsodlingen. Enligt vår mening bör trädgårdsodlingens ställning och problem bli föremål för en ingående utredning, så att man erhåller ett säkert material för bedömning av vad som bör göras till dess gagn och fromma.

Med anledning av vad som sålunda anförts få vi hemställa,
att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skyndsam och allsidig utredning av trädgårdsodlingens problem i enlighet med de synpunkter, som här ovan anförts.

Stockholm den 26 januari 1951.

Arvid Jonsson
i Skedsbygd.

Anders Pettersson,
Dahl.

Harald Johnsson
i Skoglösa.

Gustaf Svensson
i Vä.

Hjalmar Svensson
i Grönvik.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.
